

Пащенко Тетяна,
науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту ПТО НАПН України,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.
TANTARENA@ukr.net

МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Сучасний етап оновлення системи національної освіти, згідно вимог загальноєвропейського простору, потребує нестандартного підходу, нових пошуків, створення інноваційних навчальних технологій та методик. До таких змін відноситься і формування нових технологій навчання. Однією з таких технологій є проектне навчання.

Інноваційні технології підвищують якість навчання, доступність та ефективність освіти, формують вміння та навички користування інформацією та правильного її застосування. Майбутньому кваліфікованому робітнику необхідно вміти працювати з великими обсягами інформації, бути готовим до наукового пошуку, володіти науково-дослідною діяльністю.

На нашу думку, розв'язуванню проблеми підвищення якості професійно-технічної освіти сприяють нові педагогічні технології [5, с. 3]. Тому актуальною є проблема дослідження інноваційних педагогічних технологій та їх використання на уроках теоретичного та виробничого навчання у професійно-технічних навчальних закладах.

Процеси створення, освоєння і застосування нововведень все більше поширюються в системі освіти і педагогічній науці [1, с. 22]. Проте невирішеними залишаються питання виокремлення і впровадження педагогічних інновацій в сферу професійно-технічної освіти враховуючи особливості даного напрямку навчання.

Загальні теоретичні положення щодо методу проектів розглядаються у працях українських (К. Баханов, А. Касперський, О. Коберник, Є. Павлютенков, В. Сидоренко, С. Ящук) і російських (Є. Полат, Н. Пахомова, Н. Матяш, І. Чечель) науковців.

Як відзначають вітчизняні дослідники, проект – це система навчання, за якою учні набувають знань, умінь і навичок у процесі планування та виконання практичних завдань-проектів, що постійно ускладнюються. Під час роботи за проектом чільне місце посідає самостійність учнів та їхня активність, ініціативність, захопленість. Проекти можуть мати індивідуальний, груповий чи колективний характер. В основу покладено ідею здійснення навчання на активній основі, через самостійну і практичну діяльність учнів з урахуванням їхніх особистих інтересів [4].

Мета вивчення предметів будівельного циклу – набуття знань з основ виробництва будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, їх властивостей, марок, застосування в будівництві. На сучасному етапі в галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів велика кількість інформації про нові будівельні матеріали, вироби і конструкції, що неможливо озвучити на аудиторних заняттях. Ринок будівельних матеріалів оновлюється набагато швидше, ніж оновлюється зміст підручників. Автори підручників не встигають давати дані про нові види будівельних матеріалів, саме тому і актуальне застосування методу проектів під час вивчення дисципліни.

У працях науковців найчастіше приводяться приклади застосування проектних технологій на уроках загальноосвітніх дисциплін. Основною проблемою запровадження

проектних технологій в навчальний процес професійно-технічних закладів освіти є недостатня кількість їх розроблення по спеціальним дисциплінам.

Використання методу проектів повинно мати обґрунтування з методичної, інформаційної, організаційної, педагогічної і психологічної точок зору, а також забезпечення на рівні планування його кожним викладачем і на рівні навчального процесу.

Метод проектів є ефективним в тому випадку, коли в навчальному процесі поставлено певне дослідницьке, творче завдання, для розв'язування якого потрібні інтегровані знання з різних галузей, а також застосування дослідницьких методик. Проектна форма педагогічної діяльності ефективна лише в контексті загальної концепції навчання й виховання. Вона передбачає відхід від авторитарних і репродуктивних методів навчання, вимагає обміркованого й обґрунтованого поєднання з різними методами, формами і засобами навчання.

Зацікавленість проектними технологіями викладачами наразі дуже висока. Тому на сучасному етапі розвитку освіти постає проблема необхідності підготовки викладачів до використання проектних технологій, що є одним із шляхів підвищення професійної компетентності сучасного викладача та являється ефективним інструментарієм у сучасному процесі розвитку освіти, який повсякденно супроводжується введенням нових технологій та оновленням форм і методів організації навчання [2].

Розглянемо основні вимоги до використання проектних технологій навчання. На основі запропонованого визначення методу проектів як педагогічної технології Е. Полат формулює наступні основні вимоги до їх використання:

1. Наявність вагомої в дослідницькому, творчому плані проблеми, що вимагає інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її вирішення;
2. Практична, теоретична, пізнавальна значимість передбачуваних результатів (наприклад, доповідь, випуск газети та ін.);
3. Самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;
4. Структуризація змістовної частини проекту (з вказівкою поетапних результатів);
5. Використання дослідницьких методів; визначення проблеми, висування гіпотези її вирішення, обговорення методів дослідження і шляхів оформлення кінцевих результатів, збір, систематизація і аналіз отриманих даних, підведення висновків, оформлення результатів, їх презентація; коригування, висновки (використання у ході спільного дослідження методу «мозкової атаки», «круглого стола», статистичних методів та ін.) [3].

Поради щодо розроблення і застосування проектних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі на заняттях з предметів спеціального циклу:

- проаналізувати можливості навчального матеріалу щодо використання проектної технології;
- створити банк тем з різної ступені складності. У тематиці проектних завдань враховуються індивідуальні особливості пізнавальної діяльності учнів;
- для організації проектування визначити мету, проблеми, обґрунтування практичної значимості її вирішення запланувати результат і форми захисту;
- визначити масштаби роботи, засоби і методи досягнення мети, рамки інтеграції з іншими предметами, передбачувані складності, терміни, поділ усієї роботи на етапи;
- сформулювати гіпотезу, ідеї реалізації;
- запланувати розподіл обов'язків на кожному етапі реалізації проекту при загальній рівноправності учасників, мотивація учасників;
- запланувати загальну модель й структуру проекту. (Модель – це умовний образ, схема кінцевого результату проекту.);
- заготовити необхідні методичні вказівки для учнів по виконанню конкретного проекту.

Під час роботи учнів над проектом учитель виконує такі функції:

- допомагає учням у пошуку джерел, необхідних їм для роботи над проектом;
- сам є джерелом інформації;
- координує весь процес;
- підтримує і заохочує учнів;
- підтримує безупинний зворотній зв'язок, щоб допомагати учням просуватися в роботі над проектом.

У процесі спільної діяльності під час роботи над проектом в учнів формуються такі якості, як уміння працювати в колективі, брати відповідальність за вибір, рішення, розділяти відповідальність, аналізувати результати діяльності, підкоряти свій темперамент, характер, час інтересам спільної справи.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2004.– 325 с.
2. Любчак Н. М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі/ Н.М. Любчак // Вісник. Серія: Педагогічні науки. К.: 2014. – Вип. 122. – С. 144 – 150.
3. Полат Е.С. Что такое проект / Е. Полат, А. Петров, М. Бухаркина, Моисеева. – М. : Открытый урок. – 2004. – № 5-6. – С. 10-17.
4. Слободяник О.В. Інтернет-ресурси як засіб реалізації методу проектів на уроках фізики у загальноосвітній школі /О.В. Слободяник // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2014.– Вип. 5 – Ч.1. – 238 с.
5. Ясюченя Л.І. Вплив педагогічних інновацій на підвищення якості загальноосвітньої підготовки учнів ПТНЗ (опис інноваційного досвіду). – Антрацит, 2012. – 127 с.